

ZARZĄDZENIE NR 25/2026
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W LUBLINIE
z dnia 2026-09-28
w sprawie
ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Borowa Góra”

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13, 426, 737 i 912), zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Borowa Góra”, zwanego dalej „rezerwatem”.

§ 2. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obowiązują do 31 grudnia 2030 roku.

§ 3. Zadania ochronne, o których mowa w § 1, obejmują:

- 1) identyfikację i ocenę istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków, które są określone w załączniku nr 1 do zarządzenia;
- 2) opis sposobów ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań, które są określone w załączniku nr 2 do zarządzenia;
- 3) mapę z lokalizacją działań ochronnych określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 4. Cały obszar rezerwatu podlega ochronie czynnej.

§ 5. Nadzór nad wykonaniem zarządzenia sprawuje Regionalny Konserwator Przyrody w Lublinie.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Lublinie
Beata Sielewicz
/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/

**Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych
oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń i ich skutków**

Lp.	Identyfikacja i ocena istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych	Sposoby eliminacji lub ograniczania tych zagrożeń i ich skutków
1.	Zagrożenie istniejące wewnętrzne: Sztuczne zalesienia. Wprowadzone sztuczne nasadzenia dębu prowadzą do wzrostu ocienienia, co w konsekwencji prowadzi do wycofywania się gatunków kserotermicznych. Także nasadzenia buka, poza zasięgiem siedliska, powodują ocienienie murawy, co w konsekwencji prowadzi do zaburzenia struktury siedliska.	Wycinka drzew i krzewów.
2.	Zagrożenie istniejące wewnętrzne: Sukcesja wtórna. Nadmierne ocienienie stanowisk ogranicza kwitnienie obuwika pospolitego <i>Cypripedium calceolus</i>.	Rozluźnienie zwarcia drzew i krzewów.
3.	Zagrożenie istniejące wewnętrzne: Sukcesja wtórna związana z brakiem koszenia lub wypasu. Brak użytkowania prowadzi do nagromadzenia wołtoku, który utrudnia kiełkowanie gatunków kserotermicznych oraz prowadzi do zwiększenia żyzności siedliska. W dłuższej perspektywie zaprzestanie ekstensywnego użytkowania prowadzi	Wycinka drzew i krzewów. Wypas lub koszenie muraw kserotermicznych z usunięciem biomasy.

	do rozwoju roślinności krzewiastej i drzewiastej.	
4.	Zagrożenie istniejące zewnętrzne: Chemizacja. Do rezerwatu od strony zachodniej i północnej przylegają grunty orne intensywnie użytkowane. Pestycydy i herbicydy, które z wiatrem mogą przedostawać się na teren rezerwatu, stwarzają zagrożenie dla roślin jak i bezkręgowców występujących w rezerwacie.	Pozostawienie pasa zakrzaczeń wzdłuż granicy rezerwatu, o szerokości 5 metrów.

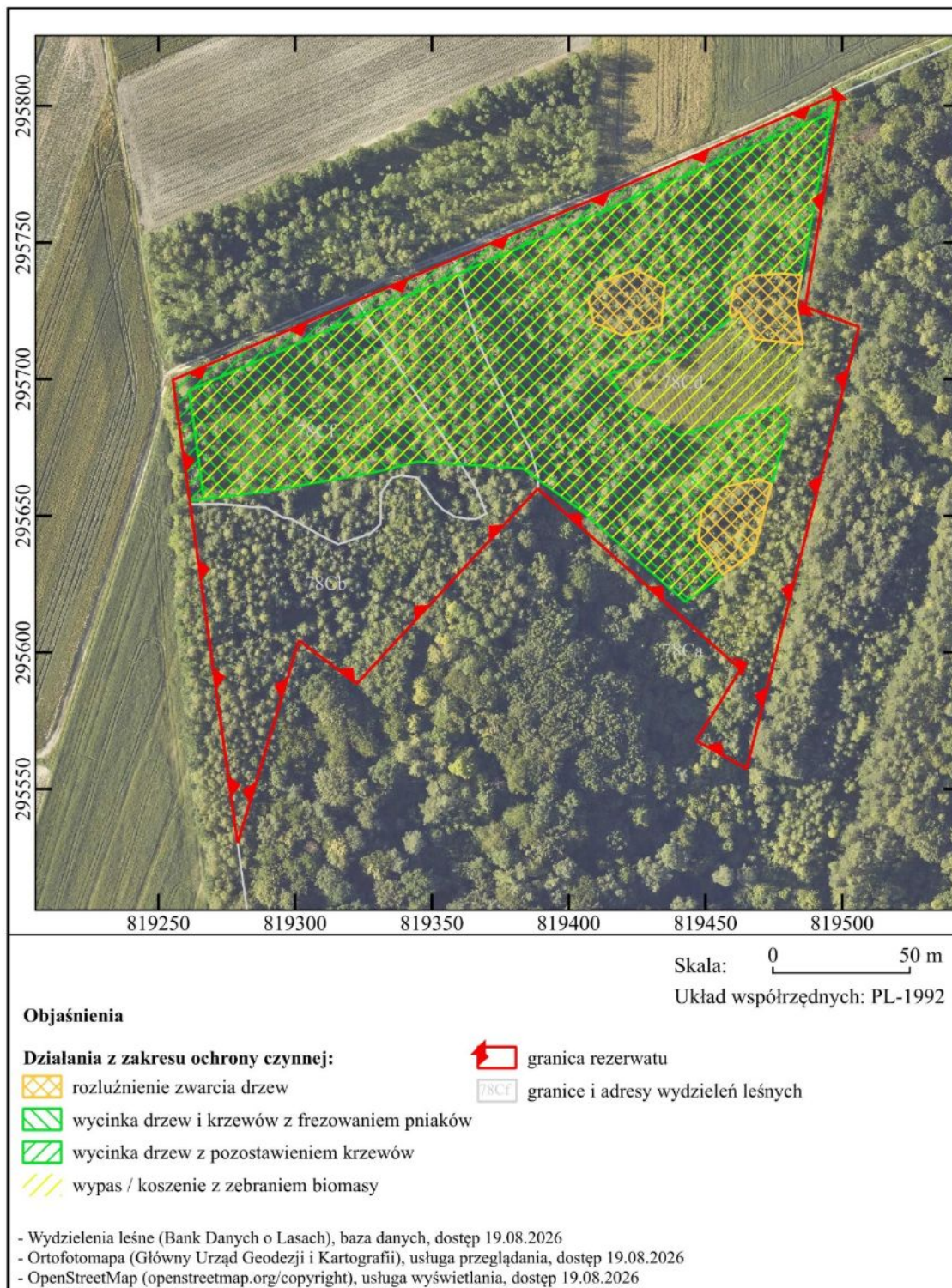
**Opis sposobów ochrony czynnej
z podaniem rodzaju, rozmiaru i lokalizacji poszczególnych zadań**

Lp.	Rodzaj zadań ochronnych	Rozmiar zadań ochronnych	Lokalizacja zadań ochronnych
1.	Wycinanie drzew i krzewów z usunięciem drewna poza teren rezerwatu przyrody.	1,67 ha	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenia leśne: 78Cd, 78Cb, 78Cf Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów
2.	Frezowanie pniaków po wyciętych drzewach, celem dostosowania obszaru do koszenia mechanicznego.	1,67 ha	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenia leśne: 78Cd, 78Cb, 78Cf Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów
3.	Wypas bądź koszenie muraw kserotermicznych, z usunięciem biomasy poza obszar rezerwatu. W przypadku wypasu dopuszcza się lokalizowanie tymczasowego ogrodzenia oraz schronienia. Wypas należy prowadzić zgodnie z wymogami odpowiedniej interwencji w ramach Wspólnej Polityki Rolnej dla siedliska przyrodniczego 6210 Murawy kserotermiczne.	1,85 ha	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenia leśne: 78Cd, 78Cb, 78Cf Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów

4.	Rozluźnienie zwarcia drzew (wycinka co trzeciego drzewa) w miejscach występowania obuwika pospolitego <i>Cypripedium calceolus</i> .	0,16 ha	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenie leśne: 78Cd Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów
5.	Pozostawienie pasa zakrzaczeń o szerokości 5 metrów wzdłuż zachodniej i południowej granicy rezerwatu, z usunięciem drzew.	0,17 ha	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenie leśne: 78Cd, 78Cb, 78Cf Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów
6.	Oznakowanie granic rezerwatu przyrody poprzez ustawienie tablic.	2 sztuki	Współrzędne opisujące położenie tablic w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992: 1 X 295802,07; Y 819497,32 2 X 295697,56; Y 819257,07
7.	Monitoring efektywności zadań ochronnych oraz monitoring stanu ochrony muraw kserotermicznych i gatunków.	-	Gmina Tomaszów Lubelski obręb Przeorsk działka ewidencyjna nr 1110/1 Wydzielenie leśne: 78Cd, 78Cb, 78Cf Leśnictwo Leliszka Nadleśnictwo Tomaszów

Załącznik nr 3 do zarządzenia nr 25/2026
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie
z dnia 2026-09-28 w sprawie
ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody
„Borowa Góra”

Mapa z lokalizacją działań ochronnych

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 22 ust 2 pkt. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r. poz. 13, ze zm.), dla rezerwatów przyrody, do czasu ustanowienia planu ochrony regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze zarządzenia, zadania ochronne.

Rezerwat przyrody „Borowa Góra”, o powierzchni 3,31 ha, został utworzony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 9 kwietnia 2026 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Borowa Góra” (Dz. Urz. Woj. Lubel. z 2026 r. poz. 1950). Celem ochrony rezerwatu jest zachowanie rzadkich i chronionych gatunków roślin ciepłolubnych i wapniolubnych.

Granice rezerwatu pokrywają się z granicami obszaru Natura 2000 Borowa Góra PLH060070, powołanego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 września 2019 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Borowa Góra (PLH060070) (Dz. U. z 2019 r. poz. 2014). Przedmiotami ochrony obszaru są :

- 6210 Murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis Festucion pallentis*),
- obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*.

Ponadto w rezerwacie występują: storczyk purpurowy *Orchis purpurea*, storczyk kukawka *Orchis militaris*, podkolan zielonawy *Platanthera chlorantha*, buławnik wielkokwiatowy *Cephalanthera damasonium*, szafirek miękkolistny *Muscari comosum*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, aster gawędka *Aster amellus*, dzwonek syberyjski *Campanula sibirica*, zawilec wielkokwiatowy *Anemone sylvestris*, zaraza czerwona *Orobancha lutea*, pierwiosnka lekarska *Primula veris*. Populacja storczyka purpurowego jest jedną z najliczniejszych w tej części Polski.

Zidentyfikowane zagrożenia są typowe dla zbiorowisk kserotermicznych. Obejmują przede wszystkim sukcesję, dodatkowo spotęgowaną sztucznymi nasadzeniami drzew. Dotychczasowe działania ochronne objęły jedynie środkowy fragment rezerwatu i sprowadzały się do wycinki drzew i krzewów. Po przywróceniu siedlisku konieczne będzie koszenie bądź wypas. Ze względu na łagodnie nachylone zbocza, możliwe jest także mechaniczne koszenie murawy. Z tego względu zadania ochronne obejmują także frezowanie pniaków. W przypadku siedliska obuwika zaproponowano jedynie rozluźnienie zwarcia drzew, co odpowiada preferencjom świetlnym gatunku - półcień.

Rezerwat położony jest w sąsiedztwie intensywnie użytkowanych gruntów ornych. W celu ograniczenia możliwości przedostania się środków ochrony roślin z okolicznych pól, proponuje się pozostawienie 5-metrowego pasa zakrzaczeń, które powinny ograniczyć przedostawania się herbicydów i pestycydów w głąb rezerwatu.

Określone zadania obejmują także oznakowanie granic rezerwatu poprzez ustanowienie dwóch tablic urzędowych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzorów tablic (Dz. U. z 2004 r. Nr 268, poz. 2665). Zaproponowana lokalizacja odpowiada położeniu tablic wyznaczających granice obszaru Natura 2000 Borowa Góra PLH060070.

Wskazane działania ochronne doprecyzowują działania ochronne zdefiniowane dla obszaru Natura 2000, zawarte w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Tomaszów na lata 2020-2029.

Planowane zabiegi ochronne będą wykonywane zarówno przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Lublinie, jak również inne podmioty, w tym organizacje pozarządowe.